

5. Панчук Г. Д. Антропонімія Опілля. Матеріали для спецкурсів та спецсеминарів (методичні рекомендації). Тернопіль: Тернопільський державний педагогічний університет ім. Володимира Гнатюка, 2001. 195 с.
6. Керста Р. Й. Особові назви, утворені від загальних назв на означення професій, роду занять (на матеріалі пам'яток української мови XVI ст.) // Питання історії української мови. Київ, 1970. 157 с.
7. Панцьо С. Є. Рослинний і тваринний світ у прізвищах галицьких лемків // Лексика української мови в її зв'язках з сусідніми слов'янськими і неслов'янськими мовами: Тези доповідей. Ужгород, 1982. С. 172-174.

Список умовних скорочень

ЕСУМ — Етимологічний словник української мови. К., 1982–1989. Т. 1–3.

Шаблій Катерина

Науковий керівник – канд.н. із соціальних комунікацій Решетуха Тетяна

СПОРТИВНА ТЕМАТИКА У РЕГІОНАЛЬНОМУ МЕДІА ДИСКУРСІ

Сучасний професійний спорт являє собою соціокультурне явище, яке має значущість не лише для гравців, але й для глядачів. Роль медіа та спортивних матеріалів у системі соціальних комунікацій вагома. Вони, зокрема, популяризують здоровий спосіб життя, виховують патріотизм, дають нагоду гордитися і пишатися своєю країною, формують прагнення бути схожим на відомих спортивних діячів.

Із зростанням обсягу спортивного контенту на українському телебаченні, зокрема й появи прямих трансляцій спортивних ігор, працівники регіональних інтернет-видань у підготовці текстів повинні докладати все більше зусиль, аби задовольнити смаки вболівальників, розширити коло реципієнтів, а, відповідно, і своїх професійних компетенцій. Сучасний професійний спорт без комерційного, скандального, екстремального, демонстраційного компонентів буде симулякром самого ж себе, порожньою копією, позбавленою будь-якої рефлексії [1, с. 83].

Мета нашої роботи – дослідити спортивну тематику у регіональних інтернет-виданнях у період з вересня 2019 року до вересня 2020 року.

Аби виокремити спортивну тематику у регіональному медіа дискурсі з'ясуємо значення терміну «спортивна інформація». За словами науковця Є. Войтика, спортивна інформація охоплює найрізноманітніші аспекти спортивного життя і висвітлює як загальні уявлення про спорт як про основу способу життя, про спортивний захід як про видовище, як про цілу бізнес-індустрію, так і дає загальну характеристику видів спорту, дійових осіб, спортсменів, тренерів тощо. Він зазначає, що спортивна інформація є певним феноменом, основне завдання якого – відображення сфери спортивної діяльності і всього, що з нею пов'язано, а також залучення до теми спорту якомога більшої аудиторії. [1, с. 84].

Дослідник спортивної журналістики О. Черних називає мультимедійність, інтерактивність, гіпертекстуальність – «трьома китами» інтернет-журналістики. Саме вони, на його думку, надають вагому перевагу спортивним інтернет-ЗМІ над традиційними, тому спортивні газети, журнали, телеканали активно опановують всесвітню павутину, створюючи власну інтернет-версію або повністю переходячи в мережу. Проте, не дивлячись на бурхливий розвиток українських спортивних медіаресурсів, їм є до чого прагнути і є що виправляти [2, с. 206].

Розглянемо спортивні медіа тексти інтернет-видань України у регіональному розрізі. Для цього нами проаналізовано 10 видань із Західної («20 хвилин», «Тернополяни»), Східної («ВсіСуми.com», «Сумські дебати»), Північної («Високий вал», «CHEline»), Південної («Український південь», «Kherson.net») та Центральної («Дзвін», «Черкаси 24») України за період з вересня 2019 по вересень 2020 року.

У зазначений період у тернопільському виданні «20 хвилин» вийшло 290 спортивних матеріалів, що становить 2,94 % від загальної кількості текстів різної тематики. Аналіз показав, що найбільша кількість текстів «20 хвилин» присвячена футбольній тематиці. У відсотковому співвідношенні тексти про футбол становлять 32,76 % від загальної кількості спортивних матеріалів у рік; 15,86 % становлять тексти про біатлон, 8,97 % спортивних матеріалів присвячено волейбольній тематиці, 7, 24 % – про греко-римську боротьбу, про баскетбол – 6,

55 %, бокс – 4, 48 %, футзал – 3, 79 %, легку атлетику та регбі – по 2,41 %, всі інші види спорту – до 1 %.

За аналогічний період у тернопільському виданні «Тернополяни» було опубліковано 234 матеріали на спортивну тематику (1,67 % від загальної кількості матеріалів). У відсотковому співвідношенні найчастіше зустрічаються тексти про баскетбол – 23,08 %, по 13,25 % від загальної кількості матеріалів на спортивну тематику присвячено таким видам спорту як футбол та біатлон, волейболу – 10,26 %, боксу – 5, 98 %, греко-римській боротьбі – 5,13 %, вільній боротьбі – 4,70 %, легкій атлетиці – 3,42 %, тенісу – 2,14 %, велоспорту, плаванню, картингу, регбі, фрі-файту – 1,71 %, пауерліфтингу – 1,28 %, всі інші представлені види спорту – до 1 %.

За цей час у сумському виданні «Сумські дебати» вийшло друком 460 спортивних матеріалів, що становить 2,10 % від загальної кількості усіх публікацій. У відсотковому співвідношенні серед усіх спортивних матеріалів видання найчастіше зустрічаються тексти про футбол – 16,96 %, про волейбол – 12,39 %, біатлон – 11,96 %, легку атлетику – 8,70 %, футзал – 5,43 %, бокс – 5,22 %, хокей – 4,57 %, пауерліфтинг – 3,04 %, бодібілдинг – 3,04 %, дзюдо та теніс – 2,61 %, самбо – 1,96 %, баскетбол – 1,74 %, карате та гандбол – 1,52 %, велоспорт та греплінг – 1,30 %, сумо, греко-римська боротьба та ММА – 1,09 %. Висвітлення всіх інших видів спорту у виданні «Сумські дебати» становлять менше 1 % від загальної кількості текстів спортивної тематики.

Упродовж року у сумському виданні «ВсіСуми» опубліковано 123 матеріали на спортивну тематику, а це – 2,25 % від загальної кількості матеріалів. Найбільша кількість текстів присвячена саме футбольній тематиці. У відсотковому співвідношенні такі тексти становлять 60,98 % від загальної кількості матеріалів. На другому місці – хокей із показником 16,26 %, третє – біатлон – 5,69 %, карате, легка атлетика та футзал – по 2,44 %, теніс – 1,63 %. Тексти про інші види спорту становлять менше одного відсотка від загальної кількості спортивних матеріалів у рік.

У чернігівському виданні «Високий вал» вийшло 104 спортивні матеріали, що становить 1,50 % від загальної кількості матеріалів. У відсотковому співвідношенні тексти футбольної тематики становлять 71,15 %. Щодо представлення інших видів спорту, то ми отримали такі цифри: бокс – 3,85 %, панкратіон, легка атлетика, кульова стрільба, біатлон – по 2,88 %, зимові види спорту, самбо, пауерліфтинг – по 1,92 %, плавання, лижні перегони, теніс, велоспорт, волейбол, баскетбол, спортивні інфраструктура – 0,96 %.

Упродовж року у чернігівському виданні «Cheline» вийшов 171 спортивний матеріал, що становить 1,95 % від загальної кількості матеріалів різної тематики. Відсоткове співвідношення текстів з окремих видів спорту до загальної кількості спортивних матеріалів склало: футбол – 28,07 %, волейбол – 12,87 %, бокс – 10,53 %, біатлон – 6,43 %, велоспорт – 5,85 %, самбо та легка атлетика – по 4,09 %, важка атлетика, кульова стрільба та дзюдо – по 3,51 %, загальна фізична підготовка – 2,92 %, шахи, лучний спорт, гирьовий спорт – по 1,75 %, армреслінг, фітнес, лижні перегони – по 1,17 %.

У херсонському виданні «Український південь» вийшло 160 спортивних матеріалів (1,62 % від загальної кількості матеріалів різної тематики в рік). У відсотковому співвідношенні текстів про окремі види спорту до загальної кількості матеріалів спортивної тематики: футбол – 16, 25 %, волейбол – 16,25 %, загальна фізична підготовка – 5, 63 %, плавання – 5, 63 %, бокс – 5 %, шахи – 5 %, карате – 3,75 %, вільна боротьба – 3,75 %, футзал – 3,75 %, теніс – 3,13 %, танці – 3,13 %, важка атлетика – 3,13 %, баскетбол – 3,13 %, веслування, кікбоксинг, самбо – по 2,50 %, карате, легка атлетика, гандбол, художня гімнастика, велоспорт, гирьовий спорт, лучний спорт – по 1,88 %, бадмінтон, ММА, тхеквондо, стрибки у висоту, стрибки на батуті – по 1,25 %, кайтбордінг, ушу, вейкбордінг, дзюдо, бодібілдинг, мотокрос, джиу-джитсу, кульова стрільба, хокей, пауерліфтинг, фітнес, софтбол, греко-римська боротьба, фехтування – менше одного відсотка від загальної кількості текстів спортивної тематики.

Упродовж року у херсонському інтернет-виданні «KhersonNet» вийшло 74 спортивних матеріали, що становить 0,84 % від загальної кількості матеріалів різної тематики на рік. У відсотковому співвідношенні тексти про футбол становлять 21,62 % від загальної кількості матеріалів; 16,22 % становлять тексти про спортивну інфраструктуру, 9,46 % спортивних матеріалів присвячено дзюдо, 6, 76 % – про волейбол, плавання та хокей – по 5,41 %, легка

атлетика та гирьовий спорт – по 4,05 %, шахи, карате, спортивна гімнастика, вільна боротьба, бокс, велоспорт – по 2,70 %, пауерліфтинг, баскетбол, стрибки на батуті, кульова стрільба, мотокрос, веслування, лучний спорт, віндсерфінг – по 1,35 %.

Упродовж року в черкаському інтернет-виданні «Дзвін» вийшло 265 спортивних матеріалів, що становить 1,96 % від загальної кількості матеріалів різної тематики. Найбільша кількість текстів присвячена футболу. У відсотковому співвідношенні вони становлять 27,55 % від загальної кількості матеріалів, 18, 11 % становлять тексти про баскетбол, 4,91 % – бокс, 4,15 % – футзал, 3,77 % – волейбол, легку атлетику – 3,40 %, лучний спорт та веслування – по 3,02 %, дзюдо – 2,64 %, кульову стрільбу та кікбоксинг – по 2,36 %, шахи, хокей і бодібілдинг – 1,89 %, самбо, пауерліфтинг, триатлон, регбі – по 1,51 %, фехтування, греко-римську боротьбу, велоспорт, автоспорт – по 1,13 %, кінний спорт, важку атлетику, настільний теніс, карате, аджиліті, стрибки в довжину – по 0,75 %, водно-моторний спорт, мотокрос, фітнес, теніс, софтбол, греплінг, ММА, вільна боротьба, гирьовий спорт, тхеквондо – по 0,38 % від загальної кількості матеріалів на спортивну тематику в рік.

У період з вересня 2019 року до вересня 2020 року у черкаському інтернет-виданні «Черкаси24» вийшло 253 спортивних матеріалів, що становить 3,37 % від загальної кількості матеріалів різної тематики. Найбільша кількість матеріалів також присвячена футбольній тематиці. У відсотковому співвідношенні тексти про окремі види спорту до загальної кількості спортивних матеріалів складають: футбол – 17,79 %, баскетбол – 15,02 %, бокс – 8,30 %, легка атлетика – 5,53 %, спортивна інфраструктура – 3,56 %, дзюдо – 3,16 %, триатлон, кікбоксинг, футзал, волейбол – по 2,77 %, танці – 2,37 %, веслування, греко-римська боротьба, велоспорт, бодібілдинг – по 1,98 %, фехтування, міні-футбол, тренування в домашній умовах під час карантину, карате, хокей – по 1,58 %. Матеріали із таких видів спорту – плавання, кросфіт, фітнес, аджиліті, лучний спорт – по 1,19 %, регбі, спортивне орієнтування, мотоспорт, самбо, важка атлетика, гирьовий спорт, пауерліфтинг, шахи, тхеквондо – менше 1 %.

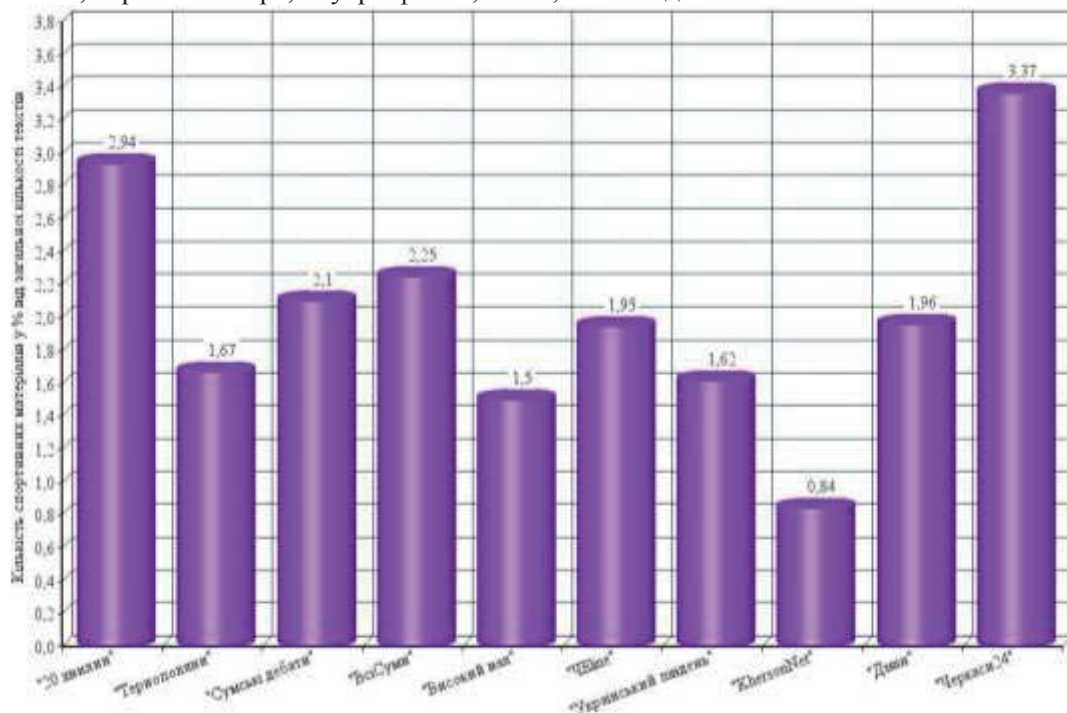

Рис. 1. Кількість матеріалів на спортивну тематику в регіональних інтернет-виданнях (вересень 2019 – вересень 2020 років)

У ході аналізу нам вдалося з'ясувати, що кількість матеріалів на спортивну тематику у регіональних інтернет-виданнях коливається в межах від 0,84 % до 3,5 % від загальної кількості опублікованих текстів. Найбільше їх у виданні «Черкаси24» (3,37 %), а найменше – у «KhersonNet» (0,84 %). Щодо змістового наповнення, то найчастіше журналісти висвітлюють футбольну тематику, трохи менше уваги приділяють традиційним біатлону, волейболу та баскетболу. Відносно нові види спорту майже не представлені на сторінках регіональних

інтернет-видань України. Кількість текстів із окремих видів спорту залежить від їхньої популярності у регіоні.

Розглянуті тексти спортивної тематики виконують як інформаційну, так і експресивну функцію. Вони інформують про події із світу спорту, а інколи й передають емоції, переживання гри, доповнені подробицями і фактами, статистичними даними.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Гусев А. В. Спорт і медіа в масовому суспільстві: проблеми взаємодії. «Держава та регіони». Серія: Соціальні комунікації. 2015. № 2. С.81–86.
2. Регіональні ЗМІ України: історія, сучасний стан та перспективи розвитку : матеріали інтернет-конференції / відп. ред. А. О. Галич. Старобільськ: Вид-во ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», 2017. С. 206–210.
3. «20 хвилин». URL : <https://te.20minut.ua/> (Заголовок з екрану).
4. «Тернопільяни». URL : <https://ternopoliany.te.ua/> (Заголовок з екрану).
5. «Сумські дебати». URL : <http://debaty.sumy.ua/> (Заголовок з екрану).
6. «Всі Суми». URL : <http://www.vsisumy.com/> (Заголовок з екрану).
7. «Високий вал». URL : <https://val.ua/> (Заголовок з екрану).
8. «ЧЕline». URL : <https://cheline.com.ua/> (Заголовок з екрану).
9. «Український південь». URL : <https://pivdenukraine.com.ua/> (Заголовок з екрану).
10. «KhersonNet». URL : <https://kherson.net.ua/> (Заголовок з екрану).
11. «Дзвін». URL : <https://dzvin.media/> (Заголовок з екрану).
12. «Черкаси24». URL : <https://che24.online/> (Заголовок з екрану).

Сукмановська А.

Науковий керівник – проф. Палихата Елеонора

МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ ЛЕКСИКОЛОГІЇ В ОСНОВНІЙ ШКОЛІ

У сучасному українському соціумі відбувається реформування усіх галузей української освіти на різних етапах навчання. Відповідно спостерігаються прогресивні зміни у методиці навчання української мови учнів основної школи. У Державному стандарті середньої загальної освіти йдеться про формування у школярів умінь і навичок вживання слів відповідно до їх лексичного значення. Лексикологія розглядає слова як систему, що складається з декількох підсистем. Лексичні одиниці утворюють групи, різні за обсягом, формою та змістом.

Проблеми теорії та методики вивчення лексикології у різний час досліджували лінгвісти, лінгводидакти і психологи (І. Р. Вихованець, М. М. Лазаренко, М. Г. Стельмахович, В. Я. Мельничайко, М. І. Пентилюк, М. М. Скиба, Л. С. Скрипник, С. Л. Рубінштейн, Л. С. Виготський та інші).

Актуальність дослідження зумовлена потребами суспільства в підготовці грамотного молодого покоління як майбутнього української нації, частковою лексичною неграмотністю школярів і завданнями реформування мовної освіти в Україні, спрямованими на вироблення в учнів лексичних умінь і навичок.

Мета статті – стисло висвітлити методику формування лексичної грамотності учнів основної школи для вивчення лексикології і збагачення словникового запасу. Для досягнення мети: 1) висвітливо зміст лексичної роботи під час опрацювання лексики в основній школі; 2) подамо визначення понять «знання», «уміння» і «навички»; 3) запропонуємо методи, прийоми і засоби навчання, що сприяють вивченню лексичного матеріалу на теоретичному і практичному рівнях; 4) зосередимо увагу на типах уроків, що проводяться під час вивчення лексики; 5) актуалізуємо увагу на «системі вправ» і запропонуємо її для формування лексичних умінь.

Зміст лексичного матеріалу складається: 1) з відомостей про лексику, лексикологію, лексичне значення слова, однозначні й багатозначні слова, використання багатозначних слів у прямому і переносному значенні; 2) з роботи над лексичною помилкою, групами слів за значеннями (синоніми, омоніми, антоніми), зі словниками синонімів, антонімів, омонімів; 3) з ознайомлення учнів із групами слів за походженням (власне українські й запозичені слова), з паронімами; 4) зосередимо увагу на лінгводидактичних основах словникової роботи; 5) схарактеризувати словникові вправи.